

Համարը N 395-Լ
Տիպը Լոկալ որոշում
Սկզբնաղբյուրը ՀՀՊՏ 2019.04.25/26(1479).1
Հոդ. 323.14

Տեսակը Հիմնական
Կարգավիճակը Գործում է
Ընդունման վայրը Երևան

Ընդունող մարմինը ՀՀ կառավարություն
Ստորագրող մարմինը ՀՀ վարչապետ
Վավերացնող մարմինը
Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը 26.04.2019

Ընդունման ամսաթիվը 04.04.2019
Ստորագրման ամսաթիվը 16.04.2019
Վավերացման ամսաթիվը
Ուժը կորցնելու ամսաթիվը

Գապեր այլ փաստաթղթերի հետ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ՀՀ ԱՐԱՐԱՏԻ ԵՎ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԵՐՈՒՄ ԼՈՒԻԿԻ ՀԱՐԱՎԱՍԵՐԻԿՅԱՆ ՑԵՑ ՎՆԱՍԱՏՈՒԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՄԻԶՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԻԼՈՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

4 ապրիլի 2019 թվականի N 395-Լ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ԵՎ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԵՐՈՒՄ ԼՈՒԻԿԻ ՀԱՐԱՎԱՍԵՐԻԿՅԱՆ ՑԵՑ ՎՆԱՍԱՏՈՒԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՄԻԶՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԻԼՈՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 146-րդ հոդվածի 2-րդ մասը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը **որոշում է.**

1. Հաստատել Հայաստանի Հանրապետության Արարատի և Արմավիրի մարզերում լոլիկի հարավամերիկյան ցեց վնասատուի դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացման պիլոտային ծրագիրը (այսուհետ՝ ծրագիր)՝ համաձայն հավելվածի:

2. Սահմանել, որ ծրագիրն իրականացվում է «Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամի միջոցով:

3. Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարին՝ սույն որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո 15-օրյա ժամկետում Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի աշխատակազմ ներկայացնել առաջարկություններ Հայաստանի Հանրապետության 2019 թվականի պետական բյուջեում վերաբաշխում և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2018 թվականի դեկտեմբերի 27-ի N 1515-Ն որոշման մեջ համապատասխան փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու վերաբերյալ:

4. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

**Հայաստանի Հանրապետության
վարչապետ**

Ն. Փաշինյան

2019 թ. ապրիլի 16
Երևան

Պ Ի Լ Ո Տ Ա Յ Ի Ն Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ԵՎ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԵՐՈՒՄ ԼՈՒԻԿԻ
ՀԱՐԱՎԱՍԵՐԻԿՅԱՆ ՑԵՑ ՎՆԱՍԱՏՈՒԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ**

I. ՆԵՐԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում լոլիկի հարավամերիկյան ցեցն (այսուհետ՝ ցեց) առաջին անգամ հայտնաբերվել է 2012 թվականին՝ Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Դարակերտի և Ղուկասավանի համայնքներում:
2. Ցեցը սնվում է մորմագգի մշակաբույսերի տերևներով, պալարներով և պտուղներով: Թիթեռների թռիչքն սկսվում է վաղ գարնանը և շարունակվում մինչև հոկտեմբերի վերջը:
3. Հողօգտագործողները, չկարողանալով ճիշտ որոշել պայքարի միջոցառումների իրականացման ժամկետները, ստիպված ավելացնում են քիմիական մշակումների քանակը, կատարում լրացուցիչ և անարդյունավետ ծախսեր, որոնց արդյունքում բարձրանում է արտադրանքի ինքնարժեքը, նվազում ստացվող եկամուտը:
4. Հաշվի առնելով ստեղծված իրավիճակը՝ Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության (այսուհետ՝ նախարարություն) նախաձեռնությամբ 2013 թվականին տնտեսավարողների համար կազմակերպվել են ուսուցումներ, միջազգային փորձագետների մասնակցությամբ՝ խորհրդատվություններ, հրատարակվել են տեղեկատվական թերթիկներ: 2014-2015 թվականներին Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից հատկացված միջոցներով ձեռք են բերվել ֆերմոնային թակարդներ, որոնց միջոցով իրականացված մշտադիտարկումների (մոնիթորինգ) հիման վրա տնտեսավարողներին տրամադրվել է խորհրդատվություն վնասատուի դեմ պայքարի իրականացման ժամկետների և առավել արդյունավետ պեստիցիդների տեսակների ու օգտագործման չափաքանակների վերաբերյալ:
5. Չնայած պետության իրականացրած նշված ծրագրերի՝ դեռևս ցածր է հողօգտագործողների իրազեկվածության մակարդակը:

II. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

6. Ծրագրի նպատակն է՝
  - 1) լոլիկի մեծածավալ արտադրությամբ զբաղվող Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Ոսկետափի և Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի Ակնալճի համայնքներում 10 հեկտար տարածքի վրա իրականացնել ցեցի դեմ պայքարի համալիր (ագրոտեխնիկական, մեխանիկական, կենսաբանական և քիմիական) միջոցառումների կիրառման վերաբերյալ նոր առաջարկների փորձարկման և դրանց արդյունավետության գնահատումը:
  - 2) ցեցի դեմ պայքարի միջոցառումների կատարման ժամկետների որոշումը և հողօգտագործողներին դրա մասին օպերատիվ տեղեկատվությամբ ապահովելը, առավել արդյունավետ պեստիցիդների տեսակների ու օգտագործման չափաքանակների վերաբերյալ խորհրդատվության տրամադրումը:
  - 3) ցեցի կենսակերպի, տարածվածության և վնասակարության վերաբերյալ հողօգտագործողների իրազեկվածության բարձրացումը:
  7. Նշված նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է լուծել հետևյալ խնդիրները՝
    - 1) ծրագրի իրականացման տեղի (այսուհետ՝ փորձադաշտ) և պայքարի միջոցառումների հերթագայության մեխանիզմի հստակեցում:
    - 2) ծրագրի իրականացման արդյունքների վերաբերյալ հողօգտագործողների լայն շրջանակների համար տեղեկատվության հասանելիության ապահովման և խորհրդատվության տրամադրման մեխանիզմների հստակեցում:
    - 3) ծրագրի մշտադիտարկման մեխանիզմի առաջադրում:
    - 4) ծրագրի ռիսկերի գնահատում:

III. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆ

8. Ծրագրի իրականացման ֆինանսավորման աղբյուրը Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեն է:
9. Ծրագիրն իրականացնելու համար անհրաժեշտ է 11,182,800 դրամ՝ ներառյալ բոլոր հարկերը և տուրքերը:
10. Ըստ օգտագործման ուղղությունների՝ ծախսերն են՝
  - 1) աշխատավարձ՝ 2 մասնագետ x 5 ամիս x 300.000 դրամ = 3.000.000 դրամ:
  - 2) տրանսպորտային ծախսեր՝ 369.000 դրամ (50 այգ x 18 լ x 410 դրամ):

- 3) պայքարի միջոցառումներ՝ 10 հեկտար, 7 սրկում, յուրաքանչյուր հեկտարի մեկ սրկման արժեքը՝ շուրջ 70.000 դրամ (ներառյալ պեստիցիդների գինը) 70.000 դրամ x 7 x 10 հեկտար = 4.900.000 դրամ.
- 4) այլ ծախսեր՝ 100.000 դրամ (դաշտը մեկուսացնող և վնասատուին վանող մշակաբույսերի սերմերի ձեռքբերում, խնամք և այլն).
- 5) տեղեկատվական գրքույկի մշակում՝ 500.000 դրամ.
- 6) 5000 օրինակ տպաքանակով գունավոր տեղեկատվական գրքույկի տպագրական ծախսեր՝ 250.000 դրամ.
- 7) ուսուցողական-ցուցադրական սեմինարների կազմակերպում 2 անգամ՝ 200.000 դրամ.
- 8) ավելացված արժեքի հարկ (ԱԱՀ)՝ 1,863,800 դրամ (9,319,000 x 20 տոկոս):

IV. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ

11. Ծրագիրը կիրականացվի Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Ոսկետափի և Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի Ակնալճի համայնքներում՝ «Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամի միջոցով (այսուհետ՝ խորհրդատու):

12. Ցեցի երեք ֆերմոնային թակարդները և անհրաժեշտ օժանդակ նյութերը (F-աձև ցցեր, ֆերմոնով գլխիկներ և սոսնձաթղթեր) խորհրդատուին տրամադրում է նախարարությունը. «Բուսասանիտարիայի ծառայությունների մատուցում» ծրագրի շրջանակներում ձեռք բերվող ֆերմոնային թակարդներից ու օժանդակ նյութերից:

13. Փորձադաշտում ցեցի թակարդներում ֆերմոնով գլխիկները պետք է փոխել 4, իսկ սոսնձաթղթերը՝ 9 անգամ:

14. Ֆերմոնային թակարդները կամրացվեն փայտից կամ պլաստիկ նյութից պատրաստված F-աձև, 65-70 սմ բարձրությամբ սրածայր ցցերին:

15. Խորհրդատուն դիտարկումները կիրականացնի 3-օրյա պարբերականությամբ:

16. Խորհրդատուն ամբողջ վեգետացիայի ընթացքում փորձադաշտում իրականացնում է ցեցի դեմ պայքարի միջոցառումներ, փորձադաշտը տնօրինող հողօգտագործողին տալիս է ցուցումներ ագրոտեխնիկական միջոցառումների կատարման վերաբերյալ:

17. Խորհրդատուն լուրջի մշակությամբ զբաղվող հողօգտագործողների համար ծրագրի իրականացման ընթացքում կկազմակերպի 2 ուսուցողական-ցուցադրական սեմինար: Սեմինարների մասնակիցների ցանկը կներկայացվի նախարարության կողմից:

18. Ծրագրի շրջանակներում կմշակվի տեղեկատվական գրքույկ ցեցի տարածվածության, կենսակերպի, վնասակարության և պայքարի միջոցառումների վերաբերյալ:

19. Տեղեկատվական գրքույկը կհրատարակվի 5000 օրինակ տպաքանակով, որից 4500 հատը կտրամադրվի մարզպետարաններին, համայնքների ղեկավարներին՝ լուրջի մշակությամբ զբաղվող տնտեսավարողներին տրամադրելու համար, իսկ 500 հատը՝ գյուղատնտեսության ոլորտի մասնագետներին և գրադարաններին:

V. ԾՐԱԳՐԻ ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

20. Ծրագրի մշտադիտարկումն իրականացնում է նախարարության համապատասխան ստորաբաժանումը:

21. Խորհրդատուն յուրաքանչյուր ամիս մինչև հաջորդ ամսվա 10-ը նախարարություն կներկայացնի ծրագրի շրջանակներում կատարված միջոցառումների և դրանց արդյունքների մասին հաշվետվություն:

VI. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ

22. Ծրագրի իրականացման հնարավոր ռիսկերն են՝

1) փորձադաշտը տնօրինող հողօգտագործողի կողմից անբարեխիղճ վերաբերմունքը և խորհրդատուի մասնագիտական ցուցումները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը.

2) եղանակային անբարենպաստ պայմանների և բնական աղետների հետևանքով պայքարի միջոցառումների իրականացման դժվարությունները:

23. Ռիսկերի մեղմման հնարավորություններն են՝

1) խորհրդատուի և փորձադաշտը տնօրինող հողօգտագործողի միջև պայմանագրային պարտավորությունների հստակ սահմանումը.

2) ծրագրի արդիականության և կարևորության մասին իրազեկումը:

VII. ԱԿՆԿԱԿՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔԸ

24. Ծրագրի իրականացման և փորձադաշտը տնօրինող հողօգտագործողի կողմից ագրոտեխնիկական համալիր միջոցառումների կատարման արդյունքում ակնկալվում է ցեցի հասցված վնասից փորձադաշտում բերքի կորուստների կանխում՝ առնվազն 70 տոկոսով:

25. Ծրագրի շրջանակներում իրականացված միջոցառումների արդյունավետության և գրանցված արդյունքների լայնածավալ լուսաբանման շնորհիվ տնտեսավարողների իրազեկվածության մակարդակի բարձրացում:

Հայաստանի Հանրապետության
վարչապետ

Ն. Փաշինյան